

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/44/2016
Identifikačné číslo spisu:	1215892702
Dátum vydania rozhodnutia:	24.04.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Eva Sakálová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:1215892702.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne RAVAK SLOVAKIA spol. s r.o., so sídlom Einsteinova 11, Bratislava, IČO: 35 707 356, zastúpenej MAPLE & FISH s.r.o., so sídlom Dunajská 15/A, Bratislava, IČO: 36 718 432, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Viliam Karas PhD., proti žalovanému IURO, z. z. p. o., so sídlom Miletičova 7, Bratislava, IČO: 45 744 726 ako zriaďovateľovi Stáleho rozhodcovského súdu pri IURO, z. z. p. o., so sídlom Miletičova 7, Bratislava, zastúpenému JUDr. Zsoltom Hodosi, advokátom, so sídlom Veľkobláhovská 6750, Dunajská Streda, o zrušenie rozhodcovského rozhodnutia, vedenom na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 23 Cr 8/2015, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30. októbra 2015 sp. zn. 4 CoR 1/2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 30. októbra 2015 sp. zn. 4 CoR 1/2015 a uznesenie Okresného súdu Bratislava V z 21. septembra 2015 č. k. 23 Cr 8/2015-132 z r u š u j e a vec vracia Okresnému súdu Bratislava V na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava V uznesením z 21. septembra 2015 č. k. 23 Cr 8/2015-132 konanie zastavil. Žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania a zamietol návrh na pripustenie vstupu ďalšieho účastníka do konania. Takto rozhodol, keď mal za to, že spôsobilosť byť účastníkom konania sa priznáva len právnickým osobám uvedeným v § 18 O.s.p. a žalovaný pod toto ustanovenie nespadá. V danom prípade je subjektivita byť účastníkom konania priznaná jeho zriaďovateľovi, a to spoločnosti IURO, z. z. p. o. Miletičova 7, Bratislava. Keďže pri vymedzení osoby žalovaného nešlo zo strany žalobkyne o nekvalifikované označenie toho kto subjektivitu má, ale o kvalifikované označenie (presné, nezameniteľné) označenie, nemožno toto považovať za chybu v písaní ale o vadu, ktorou žalobkyňa spôsobilá, že žalovaný nemá spôsobilosť byť účastníkom konania. Ten, kto nemá spôsobilosť byť účastníkom konania nemôže v občianskom súdnom konaní vstúpiť do procesného vzťahu. V takto vadne začatom konaní nemôže podaním žaloby vzniknúť pracovnoprávny vzťah, lebo tu od počiatku chýba jeden z jeho základných prvkov - spôsobilá strana občianskoprávneho sporu. Vzhľadom na to, že ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nie je možné odstrániť, súd prvej inštancie za použitia § 104 ods. 1 O.s.p. konanie zastavil. Vzhľadom na uvedené potom zamietol návrh žalobkyne na

pripustenie vstupu ďalšieho účastníka do konania. O trovách konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

2. Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobkyne uznesením z 30. októbra 2015 sp. zn. 4 CoR 1/2015 uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil a žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Uviedol, že z obsahu žaloby nevyplýva, že by sa pri označovaní žalovaného vyskytla chyba v písaní a preto súd prvej inštancie nemal dôvod postupovať podľa § 43 O.s.p. Podaním žaloby proti subjektu nespôsobilému byť účastníkom konania nemohol v danom prípade vzniknúť procesnoprávny vzťah medzi účastníkmi, lebo tu od samého začiatku chýbal jeden z jeho základných prvkov - spôsobilá strana občianskoprávneho sporu.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa z dôvodu, že postupom súdov nižších inštancií jej bola odňatá možnosť pred súdom konať. Trvala na tom, že z jej strany došlo len k chybe v písaní, ktorú je možné odstrániť postupom podľa § 43 O.s.p. Žalobkyňa sama uvedený nedostatok odstránila podaním z 27. augusta 2015. Súd prvej inštancie tento návrh neakceptoval. Žalobkyňa sa nestotožnila s tvrdením súdov, že išlo o neodstrániteľnú prekážku v konaní, mala záujem podať žalobu voči zriaďovateľovi Rozhodcovského súdu, t. j. voči IURO, z. z. p. o. , so sídlom Miletičova 7, Bratislava. Súd prvej inštancie neskúmal túto skutočnosť, a bez ďalšieho zastavil konanie s odvolaním sa na § 104 ods. 1 O.s.p. a odvolací súd jeho závery potvrdil. Navrhla rozhodnutia súdov nižších inštancií zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

4. Žalovaný navrhol, aby pre absenciu dovolacieho dôvodu a absenciu vady konania podľa § 243 ods. 1 O.s.p. dovolací súd dovolanie zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „C.s.p.“), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 C.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je dôvodné.

6. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016, za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“), dovolací súd postupoval v zmysle § 470 ods. 2 C.s.p. (na základe ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované) a procesnú prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle § 236, § 237 a § 239 O.s.p.

7. Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

8. V prejednávanej veci je dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 239 ods. 1, 2 O.s.p. Dovolanie žalobkyne nesmeruje proti uzneseniu, ktoré je uvedené v týchto ustanoveniach, prípustnosť jej dovolania preto z § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. nevyplýva.

9. S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie je prípustné podľa § 237 ods. 1 O.s.p.

10. So zreteľom na žalobkyňou tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa dovolací súd osobitne zamerlal na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci jej súdom bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

11. Pod odňatím možnosti pred súdom konať treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu,

ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Za vadný postup súdu, ktorým možno účastníkovi odňať možnosť pred súdom konať sa považuje aj zastavenie konania, hoci pre také rozhodnutie neboli splnené podmienky, pretože sa takým rozhodnutím bráni účastníkovi konania v realizácii procesného práva na súde domáhať sa ochrany práva, ktoré bolo ohrozené alebo porušené. O takýto prípad v danej veci ide.

12. Podľa § 103 O.s.p. kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

13. Podľa § 104 ods. 2 O.s.p. ak ide o nedostatok podmienky konania, ktorý možno odstrániť, súd urobí pre to vhodné opatrenia; pritom spravidla môže pokračovať v konaní, ale nesmie vydať rozhodnutie, ktorým sa konanie končí a ak sa nepodari nedostatok podmienky konania odstrániť, konanie zastaví.

14. Podľa § 43 ods. 1 O.s.p. sudca alebo poverený zamestnanec súdu uznesením vyzve účastníka, aby nesprávne neúplné alebo nezrozumiteľné podanie doplnil alebo opravil v lehote, ktorú určí, ktorá nemôže byť kratšia ako desať dní a v uznesení uvedie, ako treba opravu alebo doplnenie vykonať; podľa odseku 2 vety prvej tohto ustanovenia ak účastník v lehote podľa odseku 1 podanie neopraví alebo nedoplní a pre uvedený nedostatok nemožno pokračovať, súd odmietne podanie, ktoré by mohlo byť podľa svojho obsahu návrhom na začatie konania.

15. V zmysle citovaného § 103 O.s.p. medzi základné podmienky konania treba zaradiť procesnú spôsobilosť účastníka konania. V prípade jej nedostatku má súd povinnosť vyvodiť procesné dôsledky, ktoré mu zákon ukladá. Spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva (§ 19 O.s.p.). Spôsobilosť byť účastníkom konania znamená spôsobilosť subjektu mať procesné práva a povinnosti. Ide o procesnú subjektivitu. Táto procesnoprávna subjektivita splyva so subjektivitou hmotnoprávnou. Spôsobilosť byť účastníkom zodpovedá spôsobilosti mať práva a povinnosti v zmysle § 7 a nasl. Občianskeho zákonníka a § 18 a nasl. Občianskeho zákonníka. V sporovom konaní zákon za účastníkov konania označoval žalobcu a žalovaného (§ 90 O.s.p.); žalobcom je ten, kto podal žalobu a žalovaným ten, koho žalobca v žalobe za žalovaného označil, a to bez ohľadu na to, či žalobca alebo žalovaný je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti (t. j. či mu svedčí hmotnoprávna vecná aktívna alebo pasívna legitímácia). Podľa § 20 O.s.p., každý môže pred súdom samostatne konať (procesná spôsobilosť) v tom rozsahu, v akom má spôsobilosť vlastnými úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti. Teda v takom rozsahu, v akom má spôsobilosť na právne úkony.

16. V preskúmvanej veci súdy nižších inšancií považovali za dôvod pre zastavenie konania nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania na strane žalovaného, ktorý vyvodili z tej skutočnosti, že Stály rozhodcovský súd pri IURO, z. z. p. o., so sídlom Miletičova 7, Bratislava nie je spôsobilou stranou sporu. Tento záver nebol správny. Odvolací súd dôsledne nerozlišoval medzi nedostatkom podmienky konania a vadou žaloby ako navzájom nezameniteľnými pojmami procesného práva, samostatne upravenými, ktoré majú odlišné dôsledky a s ktorými sa spája aj rozdielny postup súdu. Nedostatok podmienky konania nie je vadou žaloby z hľadiska jej správnosti či úplnosti a vada žaloby naopak nepredstavuje nedostatok podmienky konania. Nesprávnosť alebo neúplnosť označenia účastníka v žalobe je dôvodom pre postup podľa § 43 O.s.p. (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. júna 2006 sp. zn. 4 Cdo 143/2006).

17. Z obsahu spisu v prejednávanej veci je zjavné, že označenie žalovaného bolo nejasné, keď žalobkyňa za žalovaného označila síce Stály rozhodcovský súd (bez právnej subjektivity), avšak s dovetkom „pri IURO z. z. p. o., so sídlom Miletičova 7, 821 08 Bratislava“. IURO, z. z. p. o., so sídlom Miletičova 7, Bratislava, IČO: 45 744 726, ktorý je zriaďovateľom Stáleho rozhodcovského súdu pri IURO z. z. p. o., so sídlom Miletičova 7, Bratislava a je subjektom s procesnou spôsobilosťou. Je pravdou, že žalobkyňa v žalobe výslovne takto zriaďovateľa rozhodcovského súdu za účastníka sporu neoznačila. Uvedené

vyvolávalo pochybnosti, či za účastníka sporu bol označený rozhodcovský súd alebo jeho zriaďovateľ. Bolo preto povinnosťou súdu prvej inštancie postupom podľa § 43 O.s.p. pokúsiť sa o odstránenie tejto vady žaloby a až potom sa zaoberať otázkou existencie procesnej podmienky a to spôsobilosti byť účastníkom konania na strane žalovaného. Súd prvej inštancie tak nepostupoval a zároveň nevyvodil náležitý záver z písomného podania žalobkyne, ktorým upresnila označenie žalovaného. Odvolací súd z uvedeného postupu súdu prvej inštancie nevyvodil zodpovedajúce procesné následky a neprihliadol ani na skutočnosť, že žalobkyňa aj v odvolaní vychádzala z už skôr upresneného označenia žalovaného.

18. Pokiaľ odvolací súd za vyššie popísanej procesnej situácie potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie o zastavení konania, odňal žalobkyni svojím rozhodnutím možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

19. Výskyt niektorej z procesných väd uvedených v § 237 ods. 1 O.s.p. je vždy zo zákona dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu vydanému v konaní touto vadou postihnutom. Zároveň je tiež dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v takom konaní nemôže byť považované za správne. Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na to uznesenie odvolacieho súdu ako aj rovnakou vadou konania postihnuté ním potvrdené uznesenie súdu prvej inštancie zrušil (§ 449 ods. 1 C.s.p.) a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (§ 450 C.s.p.).

20. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.